

Кожне нововведення (аль-бід'а) в релігії – омана

كل بدعة في الدين ضلالة باللغة الأوكرانية

Д-р Абд ар-Рахман ібн Абд аль-Карім аш-Шіха

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشیحة

Переклад з арабської:

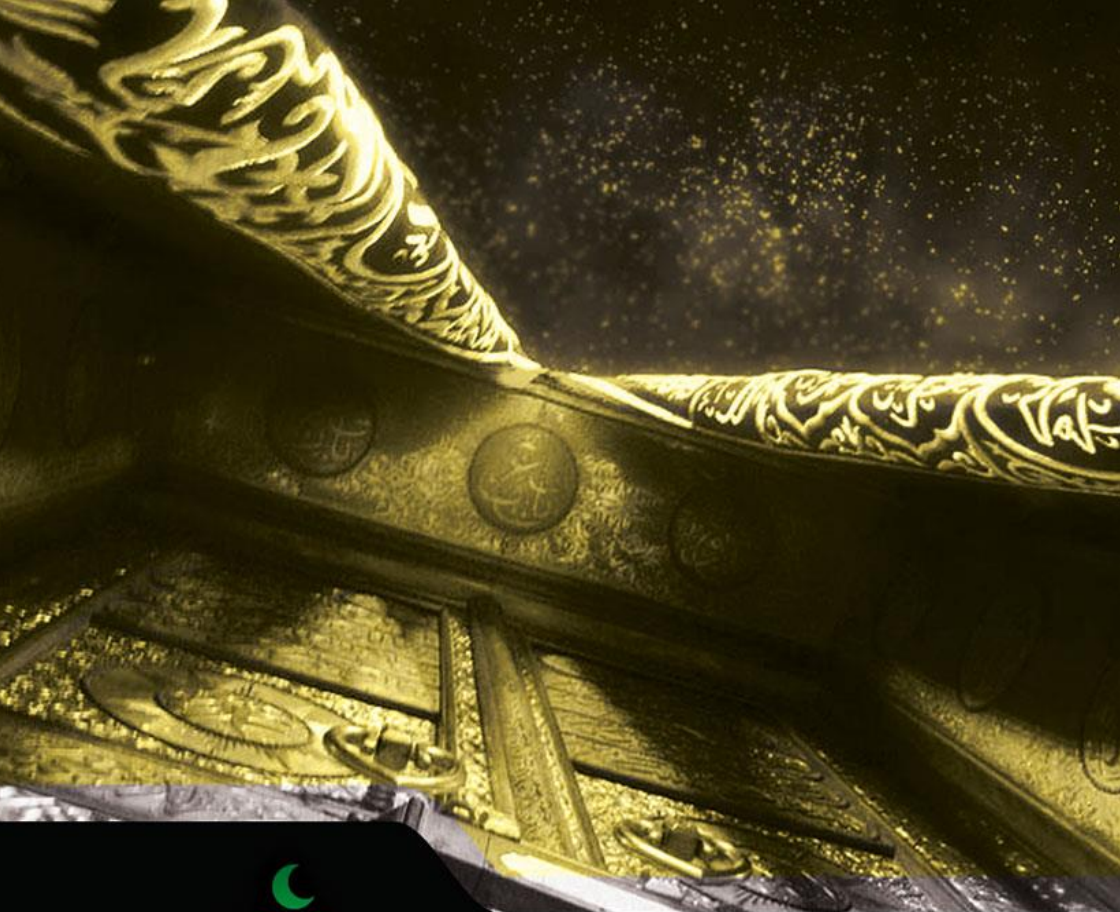
EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& Андрій Шистєров

WWW.ISLAMLAND.COM

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

З іменем Аллага, Милостивого, Милосердного!

Хвала Аллагу, Якого ми прославляємо і Якого кличемо про допомогу і прощення. Ми шукаємо захисту у Аллага від зла наших душ і поганих справ. Кого Аллах веде прямим шляхом, того ніхто не зможе ввести в оману. А кого Він залишить, того ніхто не наставить на прямий шлях. Я свідчу, що немає нікого гідного поклоніння, крім Одного Аллага, і свідчу, що Мухаммад – раб Аллага і Його Посланник. Нехай благословить Аллаг і вітає Мухаммада, членів його сім'ї, сподвижників, а також всіх, хто пішов за ним в благодіяннях, до самого Судного Дня, а тому:

Передмова

Всі релігійні питання повинні прийматися з покірністю і послухом. Їх не можна заперечувати. Доказом цьому слугують слова Всевишнього Аллага: **“Тож візьміть те, що дав вам Посланець, та не чіпайте того, що він заборонив вам. Воістину, Аллаг — суворий у покаранні”** (59:7).

Заборонено вносити в релігію те, що до неї не має ніякого відношення або ж приписувати їй вигадані речі. Оскільки це служить причиною її нівечення і відкриває різні шляхи, які віддаляють раба від правильного Божественного керівництва, визначеного йому Господом, і які, врешті-решт, приведуть до покарання Аллага і Його відплати. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Якщо хто-небудь внесе в цю нашу справу [релігію] щось нове, яке не має до неї відношення, його буде відкинуто”*.¹

---

¹ Аль-Бухарі, 2697.

Багато з тих, хто приписує себе до Ісламу, звершують справи, особливо, які стосуються обрядів поклоніння, котрі суперечать тому, з чим прийшло чисте ісламське вчення; або ж роблять справлять, які вигадали і внесли самі, у яких немає абсолютно ніякої основи. Такі люди пішли на прив'язці власних примх і того, до чого схиляються їх душі. Вчиняючи так, вони заслуговують осуду, відповідно до слів Всевишнього Аллага: **“Чи ти бачив того, хто зробив богом своє бажання? Невже ти будеш для такого опікуном?”** (25:43).

Якби протиріччя і нововведення в релігії приносили шкоду тільки тим людям, які їх здійснюють, було б не так страшно – з огляду на те, що ми б все одно їх не визнавали. Однак ці нововведення і протиріччя так чи інакше впливають на простих мусульман, які можуть прийняти їх за щось добре, що, зрештою, призведе до знищення релігії. Також, нововведення і протиріччя справляють негативний вплив і на немусульман, оскільки вони бачать як люди, які приписують себе до ісламу, чинять те, що йде врозріз зі здоровим глуздом, і, за свою суттю, суперечить принципу Єдинобожжя та здоровій, незіпсованій природі людини. Подібне відлякує їх від Ісламу і змушує думати, що ця релігія, як і всі інші, побудована на вигадках, дурницях і абсурді.

Людей, які здійснюють нововведення (*аль-бід'а*), можна розділити на три категорії:

Категорія перша: ті, які вчиняють подібні дії в результаті власного релігійного невігластва. Таке в Ісламі є непростенним, оскільки ліками від невігластва слугує питання, а не справи, які потурають пристрастям і тому, до чого схиляється душа. Всевишній Аллаг сказав:

“Запитайте про це в людей Нагадування, якщо ви не знаєте” (21:07).

Або ж скоєння цих нововведень є наслідком сліпого наслідування чи потурання своїм попередникам, що також є неприйнятним і осудливим. Про таких людей Всевишній Аллаг сказав: **“І коли їм кажуть: «Ідіть за тим, що зіслав Аллаг» — то вони відповідають: «Ні! Ми йдемо за тим, у що вірили наші батьки!» Невже так буде й тоді, коли шайтан покличе їх у пекельний вогонь?” (31:21).**

Поклоніння, яке суперечить законам Всевишнього Аллага, є оманом, і воно не принесе ніякої користі тим, хто його звершує, яким би численним воно не було. Адже навіть незначне поклоніння, яке відповідає Сунні Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, краще і надійніше, ніж багаторазове звершення справ, які суперечать їй.

Категорія друга: ті, які переслідують мирські інтереси і матеріальні блага. Такі люди, завдяки неуцтву інших людей в справах своєї релігії, використовують нововведення для збільшення кількості своїх послідовників, щоб, врешті-решт, досягти високого становища в суспільстві і отримати з цього матеріальну вигоду. Ця категорія людей є найвіддаленішою від релігії. Вони називають свої нововведення Ісламом, але насправді Іслам до них не має жодного відношення. Ця група людей загорнула Іслам в своє мерзенне вбрання, спотворивши його красу і благо своїми нововведеннями (*аль-бід’а*).

Категорія третя: вороги Ісламу і ті, які бажають будь-якими засобами і шляхами поширити серед людей нововведення (*аль-бід’а*) і нові звичаї. Їх мета – розколоти ісламську умму. Вони підтримують як матеріально, так і

нематеріальне кожного, хто вносить в ісламську релігію нововведення (*аль-бід'а*) для того, щоб якомога більше розповсюдити їх серед людей, адже це послужить хорошою основою для появи нових сект і груп, які будуть суперечити істинному Божественному шляху, правильному і здоровому віровченню. В результаті розбіжностей і протиріч, вони, в решті-решт, зіштовхнуть всіх лобами. Вороги Ісламу сподіваються досягти цієї мети, відвертаючи мусульман від їх правильної релігії і віровчення, без особливих зусиль і з мінімальними збитками.

Нововведення (*аль-бід'а*) в релігії відносяться до справ шайтана, його наущань і хитрощів, за допомогою яких він обманює і заплутує людей, щоб повністю відвернути їх від своєї релігії.

Ібн Аббас, нехай буде задоволений ними обома Аллаг, коментуючи слова Всевишнього Аллага: **“І сказали вони: «Не полишайте богів своїх — не полишайте ні Вадда, ні Сува, ні Ягуса, ні Яука, ні Насра!»**” (71:23) сказав: “Це — імена праведників з народу Нуха. Коли ці праведники померли, шайтан навів їх народу, щоб ті встановили їх зображення на кам'яних брилах, поставили їх в місцях своїх зібрань і назвали їх іменами тих праведників. Вони зробили так, але не поклонялися цим ідолам. Коли ж вони померли, і забулося те, для чого були споруджені пам'ятники, наступні покоління почали безпосередньо їм поклонятися”.²

Ібн аль-Каййім, нехай помилує його Аллаг, сказав: “Шайтан хоче захопити людину, хоче здолати її, дістати її і намагається зробити це на семи перешкодах, одна з них

---

² Аль-Бухарі, 4839.

крутіша за іншу. Він не переходить до менш крутої перешкоди, поки не відчує, що у нього зовсім не лишилось сил що-небудь зробити.

1. Невіра у Всевишнього Аллага, Його релігію і в зустріч з Ним. Це невіра в атрибути Його досконалості і в те, що повідомили Його посланці про Нього. Якщо на цьому етапі шайтану вдається захопити і заволодіти людиною, то вогонь його ворожнечі гасне і полум'я стихає. Якщо ж людині вдається подолати цю перешкоду і врятуватися від невіри за допомогою прямого керівництва, істинного знання та світлої віри, тоді шайтан чекає її на другій перешкоді.

2. Нововведення (*аль-бід'а*) в переконаннях, які суперечать істині, з якою Всевишній Аллаг послав Мухаммада, нехай благословить його Аллаг і вітає, і зіслав Письмо. Воно може полягати в поклонінні, яке не дозволив Всевишній Аллаг. Це можуть бути ритуали, обряди і вчинки, які є нововведенням в релігії, і з яких Всевишній Аллаг нічого не приймає. Захопити людину на цій перешкоді є наймилішим для шайтана, так як нововведення суперечать релігії і відкидають те, з чим Всевишній Аллаг відправив Свого Посланця. Адже прихильник нововведень ніколи не кається в своїх нововведеннях і ніколи від них не відвертається, а навпаки закликає до них інших людей. Також нововведення (*аль-бід'а*) несе в собі наклеп на Всевишнього Аллага без знання. Це – очевидна ворожість до Сунни. Малі нововведення (*аль-бід'а*) перетворюються на великі доти, поки прибічник нововведень (*аль-бід'а*) не вийде з релігії подібно до того, як одне ячмінне зерно породжує тісто. Тому нововведенням (*аль-бід'а*) протистоять тільки наділені розумом. Якщо людині вдається подолати цю перешкоду і врятуватися від неї за

допомогою світла Сунни, стійкого слідування їй і того, на чому були праведні попередники з числа сподвижників і їх послідовників, тоді шайтан чекає її на третьому етапі.

3. Великі гріхи. Щоб заповнити людину на цьому етапі, шайтан починає прикрашати для неї гріхи, представляючи їх в прекрасній подобі. Шайтан змушує людину вимовити слово, яке згубило багатьох людей: “Коли є Єдинобожжя, не шкодить гріх, так само, як не допомагає праведне діяння, коли існує багатобожжя”.

Якщо ж їй вдається подолати і цю перешкоду, то шайтан вже чекає її на наступній перешкоді.

4. Малі гріхи. Тут шайтан не скупиться і відміряє людині малі гріхи обома руками. Він каже: “Вони не зашкодять тобі, якщо ти остерігаєшся великих гріхів, а те, що ти скоюєш малі гріхи, то в цьому немає нічого страшного. Якщо ти стережешся великих гріхів і знаєш, що твої добрі справи стирають малі гріхи, чого тоді їх боятися?” Шайтан весь час намагається переконати людину, що малі гріхи нічого не значать, і так триває до тих пір, поки людина не починає скоювати їх постійно. Людина, яка коїть великий гріх, але при цьому боїться, тремтить і шкодує, краща, ніж той, хто зі спокоєм постійно скоює малі гріхи. “Немає великих гріхів, коли є покаєння і прохання про прощення, і немає малих гріхів, коли присутня завзятість в них”.

Тобто, ці малі гріхи вже стають великими гріхами. Повідомляється від Сахль ібн Са’ді, що Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: “Стережіться гріхів, які здаються незначними! Воістину, малі гріхи подібні людям, які зупинилися в ущелині; один прийшов з гілкою дерева, потім інший приніс гілку, поки вони не зібрали дров на багаття, на якому приготували собі

їжу. Воістину, коли малі гріхи накопичуються у великій кількості, вони занапащають раба!”³

Якщо людині вдається врятуватися від цього, зберегтися від них шляхом постійного каяття, прохання про прощення, звершення за кожним поганим хорошим вчинок, тоді шайтан, зневірившись, чекає її на п'ятій перешкоді.

5. Дозволені справи. Шайтан намагається відволікти людину різними дозволеними речами від звершення богоугодних справ, від старанного накопичення провізії на Судний день, а потім поступово шайтан схиляє її до того, щоб залишити бажані дії. Після залишення бажаного, людина починає покидати обов'язкове. І якщо їй вдається пройти цю перешкоду, то шайтан чекає її на наступній перешкоді.

6. Бажаність справ. Справи відрізняються одна від одної за ступенем своєї переваги. Є бажані справи, а є більш бажані. Шайтан намагається захопити людину менш бажаними справами, щоб вона залишила більш бажані. Він оздоблює в очах людини менш важливі справи, демонструючи їх користь та гідність і відволікаючи її від того, що краще. Якщо шайтан не може відібрати в людини винагороду, то він прагне хоча б зменшити її, позбавивши людину високих рівнів. Він починає відволікати її тим, що менш важливе від того, що більш важливе; тим, що улюблене для Аллага, від того, що більш улюблене для Нього; тим, що приємне Аллагу, від того, що більш приємне Аллагу.

І найбільшою загрозою для людей, які вносять в релігію нововведення (аль-бід'а) повинні послужити слова

---

³ Ахмад, 5/331.

Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, які він сказав про тих, хто звів на нього наклеп: *“Воістину, зводити брехню на мене зовсім не те, що зводити брехню на будь-кого іншого, (а тому) той, хто робив це навмисно, займе своє місце в пеклі!”*⁴

Шляхетний сподвижник Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, Ібн Масуд, нехай буде задоволений ним Аллаг, говорив: *“Слідуйте (Сунні) і не робіть нововведень, бо вам досить її (тобто Сунни)”*.⁵

Д-р Абд ар-Рахман ібн Абд аль-Карім аш-Шіха

WWW.ISLAMLAND.COM

---

⁴ Аль-Бухарі, 1229.

⁵ Ат-Табарані.

Чи є Ісламська релігія досконалою?

Усім відомо, що релігія Іслам є повною і досконалою, згідно зі словами Всевишнього Аллага: **“Сьогодні Я завершив вам вашу релігію, довів до кінця Свою милість до вас і схвалив іслам як вашу релігію”** (5:3).

Іслам охоплює все, що пов'язує людину з мирським і вічним життям. Всевишній Аллаг сказав: **“Ми зіслали тобі Писання як пояснення кожної речі”** (16:89).

Те, що не роз'яснено в Шаріаті прямим текстом Благородного Корану, який є першим джерелом Ісламського законодавства, роз'яснено в другому джерелі законодавства – Сунні Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, яка виражається в його словах, справах або ж мовчазній згоді з тим, що дійшло до нас за достовірним ланцюжком передавачів. Аллаг Всевишній сказав: **“Аллаг зіслав тобі Писання та мудрість і навчив тебе тому, чого ти не знав. Милість Аллага до тебе велика!”** (4:113).

Загальновідомо, що Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, доніс Послання, виконав доручення Всевишнього Аллага і наставив на істинний шлях свою громаду. Аллаг Всевишній сказав: **“[Відсилали їх] із ясними знаменнями й писаннями! Ми зіслали тобі нагадування, щоб ти пояснив людям те, що зіслано їм — можливо, поміркують вони!”** (16:44).

Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, вказав своїй громаді на все благо і застеріг від кожного зла. Він, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Воістину, не було до мене пророка, обов'язком якого не*

*було б донести до свого народу все благо, яке він знає і застерегти від усього зла, що він знає”.*⁶

Якщо людина не переконана у сказаному вище, то вона є невіруючою згідно з текстом Корану, який був посланий Мухаммаду, нехай благословить його Аллаг і вітає.

Людина, яка вносить в релігію Аллага нововведення, переконана в тому, що релігія Аллага – неповна і не завершена. Своїм нововведенням вона заявляє, що хоче доповнити її недоліки.

Така людина звинувачує Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, в обмані і в тому, що він не доніс Послання, яке доручив йому Всевишній Аллаг. Таким чином, ця людина начебто заявляє, що Іслам потребує нововведень. Вона стверджує, що Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, не довів до людей релігію сповна. Саме тому вона внесла їх, щоб завершити і доповнити релігію, але ж Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Я залишив вас на ясному шляху, ніч якого подібна дню, з якого не зіб’ється після мене ніхто, крім загиблого!”*⁷

---

⁶ Муслім, 1844.

⁷ Аль-Хакім в «Аль-Мустадрак», 1/175.

Постанова Шаріату відносно додавання в релігію того, що не узаконив Аллаг і Його Посланник, нехай благословить його Аллаг і вітає

Сказав Всевишній Аллаг:

“Ні! Хто підкорить себе Аллагу, той і є праведником. Його чекає винагорода від Господа; не буде страху таким, як він, і не будуть засмучені вони!” (2:112).

Це означає, що людина, яка звершує справи заради Всевишнього Аллага, прагнучи своїм серцем до Нього Одного, стане тим, хто творить добро. Вона поклоняється своєму Господу згідно Його Шаріату.⁸ Лише такі люди є мешканцями Раю.

Імам Ахмад повідомив від Ібн Масуда, нехай буде задоволений ним Аллаг: “Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, накреслив для нас лінію і сказав: *“Це – шлях Аллага”*. Потім він накреслив безліч ліній зліва і справа від неї і сказав: *“Це – мій шлях”*, - вказавши на довгу лінію, і продовжив: *“А на кожному з цих шляхів – шайтан, який закликає до нього”*. Потім він прочитав: **“Такий Мій прямий шлях, тож ідіть ним, але не йдіть іншими дорогами, які зіб’ють вас із Його**

---

⁸ Справжній віруючий поклоняється Всевишньому Аллагу згідно з Книгою Аллага і Сунною Його Посланника, нехай благословить його Аллаг і вітає. Він нічого не додає до поклоніння від себе.

шляху! Він заповів це вам — можливо, будете ви богобоязливі!”” (6:153).⁹

Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Воістину, найкращі слова – це Книга Аллага, а найкращий шлях – це шлях Мухаммада. Найгірші ж діяння – нововинайдені, а кожне таке діяння – це нововведення, а кожне нововведення – це омана, а всяка омана – у Вогні!”*¹⁰

Таким чином, з наведених вище аятів і благородних пророчих хадисів, стає зрозумілою небезпека і серйозність того, щоб говорити про Всевишнього Аллага і Його Посланника, нехай благословить його Аллаг і вітає, без знань. А також згубність нововведень в релігії, як би вони не проявлялися: чи то на словах, справах або ж в переконаннях, на які ні Всевишній Аллаг, ні Його посланник, нехай благословить його Аллаг і вітає, не дали ніякого дозволу.

Аллаг Всевишній сказав: **“Скажи: «Воістину, мій Господь заборонив огидні вчинки, відкриті й приховані, інші гріхи й свавілля, додавання Аллагу рівних, про яких Він не зіслав жодного доказу, а ще — коли говорите ви про Аллага те, чого не знаєте!»” (7:33).**

І сказав Всевишній: **“Не йди за тим, про що не маєш знання, адже слух, зір і серце — усіх їх спитають про обіцяне” (17:36).**

І сказав Аллаг Всевишній: **“Невже вони мають таких спільників, які встановили для них у релігії щось, не дозволене Аллагом?” (42:21).**

---

⁹ Ібн Хіббан в «Ас-Сахіх», 1/180.

¹⁰ Ат-Тірмізі, 3095.

Кожен, хто вносить в релігію Іслам нововведення, які дозволяють те, що заборонив Аллаг, або ж забороняють те, що дозволив Аллаг, є невірним. Якщо тільки він не покається. На це вказує хадіс Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає.

Пояснюючи сенс слів Всевишнього Аллага: **“Вони беруть собі за Господа, крім Аллага, своїх учених, ченців”** (9:31), - Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Вони не поклонялися їм, однак, коли ті дозволяли їм щось, то вони вважали це дозволеним, а коли ті забороняли щось, то це вважалось забороненим”*.¹¹

Страшна загроза адресована тим, хто слідує за цими людьми, і вважає дозволеним те, що Аллаг заборонив, або вважає забороненим те, що Аллаг дозволив.

Шейх Абд ар-Рахман Ібн Ас-Саді, нехай помилує його Аллаг, в тлумаченні цього аяту сказав: “Якщо священнослужителі дозволяють їм робити те, що заборонив Аллаг, то вони вважають такі вчинки дозволеними, а якщо вони забороняють їм звершувати те, що дозволив Аллаг, то вони вважають це забороненим. В результаті, книжники та монахи придумали для людей Писання закони, що суперечать релігії Божих посланників, і вони пішли за ними. Вони настільки шанували своїх богословів і ченців, що перетворювали їх могили в ідолів, яким поклонялися поряд з Аллагом. Біля цих могил вони робили жертвопринесення, а також зверталися до небіжчиків з молитвами і проханнями про допомогу”.¹²

---

¹¹ Ат-Тірмізі, 3095.

¹² “Тайсір аль-Карім ар-Рахман фі тафсір калям аль-манам” с. 295.

Що таке нововведення (аль-бід'а)?

Для того, аби нам стало зрозумілим поняття “нововведення” (аль-бід'а), ми повинні дізнатись, що ж таке Сунна?

Сунна – це ті переконання, слова і вчинки, на яких був Пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає, і його сподвижники.

Хафіз Ібн Раджаб, нехай помилує його Аллаг, сказав: “Сунна – це шлях, яким йдуть. Він охоплює собою прихильність віровченню, справам і словам Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає, і його праведних халіфів. Це – Сунна в повному розумінні цього слова”.¹³

Відданість Сунні є обов’язковою як на словах, ділах так і в переконаннях. Всевишній Аллаг сказав: **“Посланець Аллага — прекрасний приклад для вас, для тих, хто сподівається на Аллага, Останній День і часто згадує Аллага!”** (33:21).

Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, також наказав своїй громаді прямувати його шляхом, брати з нього приклад і йти по його стопах. Він, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Я заповідаю вам боятися Всемогутнього і Великого Аллага, слухайте і коріться, навіть якщо керувати вами буде раб. Воістину, той з вас, хто проживе довго, побачить безліч розбіжностей, і тому вам слід дотримуватися моєї Сунни і сунни праведних халіфів, які йшли прямим шляхом.*

---

¹³ “Джамі аль-Улум ва аль-Хікам” 1/120.

Тримайтеся за це “корінними зубами” і уникайте нововведень, бо кожне нововведення є оманой!”¹⁴

Шейх аль-Іслам Ібн Таймія, нехай помилує його Аллаг, сказав: “Мухаммад, нехай благословить його Аллаг і вітає, був посланий до кожної людини і джина: як до людей Писання, так і до всіх інших. Він приніс все, що пов’язано з релігією, у всіх її аспектах: прихованих і явних; у віровченні і законах. І немає іншого істинного віровчення, крім того, з яким прийшов Мухаммад, нехай благословить його Аллаг і вітає. Немає іншої істини, окрім тієї, з якою прийшов він, нехай благословить його Аллаг і вітає. Немає іншого істинного шляху, крім шляху Мухаммада, нехай благословить його Аллаг і вітає. Немає іншого істинного закону, крім закону, з яким прийшов Мухаммад, нехай благословить його Аллаг і вітає.

Жодне з творінь Всевишнього Аллага не зможе досягти Його вдоволення і Раю, Його поваги і Його заступництва, без прямування за Посланником Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, як внутрішньо, так і зовні – на словах, в справах і віровченні. Справжнім наближеним Всевишнього Аллага є лише той, хто пішов за Його Посланником, нехай благословить його Аллаг і вітає, як внутрішньо, так і зовні; вірив в усі аспекти потаємного, які він, нехай благословить його Аллаг і вітає, повідомив; дотримувався того, що Всевишній Аллаг зобов’язав Своїм творінням – звершував обов’язкове (*ваджібат*) і відмовлявся від забороненого (*мухаррамат*)... Якщо ж хтось переконаний, що наближеним Аллага може бути той, хто не виконує обов’язкових приписів і не залишає забороненого, немає різниці, чи він при здоровому глузді

---

¹⁴ Ібн Хіббан в «Сахіх» 1/178.

чи божевільний; або переконаний, що група, до якої приписує себе така людина – досягла успіху; або ж, що така людина є однією з благочестивих рабів Аллага, а її армія – переможці та наближені Всевишнього Аллага, яких Він підніс і пошанував через їх знання і віру, не дивлячись на те, що вони не виконували приписані їм обов'язки (*ваджібат*) і не залишали заборонене (*мухаррамат*), то така людина є невіруючою і віровідступником, вона не свідчить, що Мухаммад, нехай благословить його Аллаг і вітає – Його раб і посланник. Навпаки, в своєму свідощті: “Мухаммад – Посланник Аллага”, - вона демонструє брехню. Тому що Мухаммад, нехай благословить його Аллаг і вітає, повідомив від Всевишнього Аллага, що наближені Аллага – це Його богобоязливі і віруючі раби. Аллаг Всевишній сказав: **“Так! Воістину, наближеним до Аллага немає чого боятися, і не будуть вони засмучені – ті, які увірували й були богобоязливі”** (10:62-63).

Також Всевишній Аллаг сказав: **“О люди! Воістину, Ми створили вас із чоловіка та жінки й зробили вас народами та племенами, щоб ви знали одне одного. Воістину, найшановніші з-посеред вас перед Аллагом — найбільш богобоязливі! Воістину, Аллаг — Всезнаючий, Всевідаючий!”** (49:13).

Богобоязливість – це звершення добрих справ, покора Всевишньому Аллагу, слідування за світлом від Аллага, надія на милість Аллага, залишення непослуху Аллага і страх перед Його покаранням. Раб може наблизитися до Всевишнього Аллага тільки за допомогою виконання того, що Аллаг зробив обов'язковим для нього, а вже потім, за допомогою різних додаткових видів і обрядів поклоніння.

Всевишній Аллаг сказав: **“Найулюбленішими справами, за допомогою яких Мій раб наближається до Мене, є ті, які Я зробив обов'язковими для нього. А завдяки**

добровільним обрядам Мій раб продовжує наближатись до Мене доти, доки Я не полюблю його”, - як повідомляється у достовірному священному хадісі (*хадіс кудсі*), який передав аль-Бухарі.¹⁵

Що стосується загального лексичного значення слова “нововведення” (аль-бід’а), то це: щось нове, чого раніше не було.

Сказав Аллаг Всевишній: **“Творець небес і землі”** (2:117).

Шейх Абд Ар-Рахман бін Сааді, нехай помилує його Аллаг, у коментарях до цього аяту сказав: “Аллаг створив небеса і землю, дарував їм досконалий вигляд і зробив їх прекрасними витворами, подібних яким раніше не було”.¹⁶

Аллаг Всевишній сказав: **“Скажи: “Я не є чимось новим серед посланців””** (46:9).

Шейх Абд Ар-Рахман бін Сааді, нехай помилує його Аллаг, в коментарях до цього аяту сказав: “До людей вже приходили посланці ще переді мною, і ви не повинні дивуватися тому, що Аллаг відправив мене до вас, і ви не повинні відкидати моє вчення. Скільки було до мене пророків і посланників, які проповідували те саме, що і я! Що ж тоді вам не подобається в моїх проповідях ?!”¹⁷

Виходячи з загального лексичного значення, нововведення (аль-бід’а) ділиться на два види:

---

¹⁵ “Аль-Фатава аль-Кубра” - с. 178-179.

¹⁶ “Тайсір аль-Карім ар-Рахман фі тафсір калям аль-манам” – с. 46.

¹⁷ “Тайсір аль-Карім ар-Рахман фі тафсір калям аль-манам” – с. 725.

1. Релігійне нововведення: все те, що було внесено в релігію Аллага і що не відповідає шляху Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає, і його сподвижників. Релігійні нововведення можуть виявлятися у вчинках, словах або переконаннях. Цей вид нововведень є забороненим згідно з текстом Благородного Корану. Всевишній Аллаг сказав: **“І того, хто буде суперечити Посланцю навіть після того, як йому став зрозумілий прямий шлях, і не піде шляхом віруючих, того Ми скеруємо туди, куди він звернувся — та й вкинемо до гесни! Мерзотне ж це місце для повернення!”** (4:115).

Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Кожна людина з моєї громади увійде в Рай, крім тих, які відмовилися”. Люди запитали: “О Посланник Аллага, а хто може відмовитися?” Він відповів: «Хто підкориться мені, той увійде в Рай, а хто не послухається мене, той відмовився (увійти в Рай)!”*¹⁸

Шейх аль-Іслам Ібн Таймія, нехай помилує його Аллаг, сказав: “Саме тому Всевишній Аллаг наказав нам в кожній молитві говорити: **“Веди нас шляхом прямим, шляхом тих, кого Ти наділив благами, а не тих, хто під гнівом Твоїм, і не тих, хто заблукав”** (1:6-7). Люди, на яких лежить гнів Аллага, знали істину, проте вони звершували справи, які цій істині суперечать. Заблуклі – це люди, які поклонялися Аллагу без знання, але, в той же час, вони розуміли, що їх поклоніння суперечить Корану і Сунні”.¹⁹

Релігійні нововведення діляться на три види:

---

¹⁸ Аль-Бухарі 7280.

¹⁹ “Аль-Фатава Аль-Кубра” – с. 194.

1) Нововведення, які виводять з Ісламу. Такі нововведення пов'язані з віровченням, як, наприклад, звершення жертвопринесення для кого-небудь, крім Всевишнього Аллага; ритуальний обхід (таваф) навколо могил; мольба про порятунок, направлена до когось, крім Аллага в тому, на що не здатний ніхто, крім Аллага. Також до цього виду нововведень належать і всі інші види поклоніння, які не можна присвячувати нікому, крім Аллага. Всевишній Аллаг сказав: **“Скажи: “Воістину, моя молитва й виконання обрядів, моє життя й смерть — це все належить Аллагу, Господу світів!””** (6:162).

2) Нововведення, які не виводять з Ісламу, однак які можуть привести до великого невір'я (*куфр*). До таких видів нововведень відносяться спорудження гробниць і мавзолеїв на могилах, встановлення над ними світильників, а також звершення молитви і звернення з благаннями на них. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, заборонив своїй громаді перетворювати його могилу на місце для зібрань, остерігаючись, що люди почнуть там поклонятися йому, крім Аллага. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Не перетворюйте мою могилу на місце зборів! І не перетворюйте свої оселі в могили. Благословляйте мене, воістину, ваші благання будуть лунати до мене, де б ви не були”*.²⁰

3) Нововведення, шаріатська постанова відносно якого подібна до постанови про скоєння гріха. До таких видів нововведень належать зречення від світу, нехтування одруженням, безперервний щоденний піст, постійне звершення молитов протягом всієї ночі тощо.

---

²⁰ Абу Дауд в “Сунан”, 2042.

Анас Ібн Малік, нехай буде задоволений ним Аллаг, розповідав: *“Якось троє людей підійшли до оселі друзин Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає, і запитали про його поклоніння. Коли ж їм повідомили про його поклоніння, вони сказали: “Куди нам до Пророка, адже йому були прощені гріхи, як минулі, так і майбутні”. Тоді сказав один з них: “Що стосується мене, то я буду вистоювати намази щоночі”. Сказав другий: “Що стосується мене, то я буду постити постійно, і не буду розговлятися”. Тоді сказав третій: “Що стосується мене, то я ніколи не буду одружуватися”. Після чого прийшов до них Пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає, і запитав: “Чи говорили ви так-то і так-то? Клянуся Аллагом, я більш богобоязливий перед Аллагом, ніж ви, однак я постую і розговляюся, вистоюю молитви вночі і сплю, і одружуюся на жінках. А той, хто відвернеться від моєї Сунни, то я не причетний до нього”.*²¹

Таким чином, стає очевидним, що кожен, хто поклоняється Всевишньому Аллагу будь-яким способом, не узаконеним ні Всевишнім Аллагом, ні Його Посланником, нехай благословить його Аллаг і вітає, ні сунной чотирьох праведних халіфів, є прихильником нововведень. Доказом цьому слугують слова Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає: *“Я заповідаю вам боятися Всемогутнього і Великого Аллага, слухайте і коріться, навіть якщо керувати вами буде раб. Воістину, той з вас, хто проживе довго, побачить безліч розбіжностей, і тому вам слід дотримуватися моєї Сунни і сунни праведних халіфів, які йдуть прямим шляхом. Тримайтеся за це*

---

²¹ Аль-Бухарі, 5063.

*“корінними зубами” і уникайте нововведень, бо кожне нововведення є оманю!”*²²

2. Нововведення, які стосуються мирського життя: всі винаходи, які пов’язані з мирським життям і ніяким чином не зв’язані з Шаріатом є дозволеними. Такі винаходи не називаються нововведенням (*аль-бід’а*) в релігійному сенсі цього слова, не дивлячись на те, що вони мають спільне лексичне значення. Подібні нововведення не відносяться до тієї категорії нововведень (*аль-бід’а*), від якої застерігав Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає. Тому що основа в мирських справах і взаєминах – це дозвіл, поки не буде доказів заборонності. До цієї ж категорії нововведень відносяться і різні договори між людьми. Ті з них, які відповідають Шаріату, є дозволеними, а ті, які йому не відповідають, вважаються недійсними, однак релігійним нововведенням вони не називаються, оскільки не мають відношення до питань поклоніння.

---

²² Ібн Хіббан в “Сахіх” 1/178.

Позиція Шаріату відносно релігійний нововведень

Сенс свідощтва “Мухаммад – посланник Аллага” полягає в покорі його наказам; вірі в те, що він повідомив; віддаленні від того, що він заборонив і від чого утримував; поклонінні Аллагу так, як він встановив. Отже, необхідно відкидати і остерігатися нововведень, які були внесені в релігію Всевишнього. Аллаг сказав: **“Тож нехай стережуться ті, які опираються його наказу, адже може їх спіткати спокуса чи болісна кара!”** (24:63).

Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Якщо хто-небудь внесе в цю нашу справу [релігію] щось нове, яке не має до неї відношення, воно буде відкинуте”*.²³

Повідомляється, що Хузайфа ібн аль-Яман, нехай буде задоволений ним Аллаг, сказав: “Зазвичай люди питали Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, про благо²⁴, я ж питав його про лихо, бо боявся, що воно спіткатиме мене. (Одного разу) я сказав: “О Посланник Аллага, воістину, ми перебували в невігластві і у злі, а потім Аллаг дарував нам це благо, але чи прийде після цього блага зло?” Він сказав: “Так”. Тоді я запитав: “А чи прийде після цього зла благо?” Він сказав: “Так, але до нього буде намішане і зло”. Я запитав: “У чому ж це буде полягати?” Він сказав: “(З’являться) люди, які не будуть дотримуватись моєї Сунни, які керуватимуть (іншими) не так, як це роблю я, а ви побачите (їх справи) і будете

---

²³ Аль-Бухарі, 2697.

²⁴ Мається на увазі те, що Аллаг відправив до людей Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає, з істинною релігією.

засуджувати їх”. Я запитав: “А чи прийде після цього блага (інше) зло?” Він сказав: “*Так, (і цим злом стануть) ті, які закликають (людей) до брами пекла, і той, хто відповість (на їх заклик), буде кинутий ними (в пекло)*”. Я попросив: “О Посланник Аллага, опиши їх нам”. Він сказав: “*Добре! (Ці) люди будуть з нашого середовища і будуть розмовляти нашою мовою*”. Я запитав: “О Посланник Аллага, що ж ти накажеш мені робити, якщо я доживу до цього?” Він сказав: “*Не розлучайся з групою мусульман²⁵ і їх поводитирем*”. Я запитав: “А якщо не буде (серед людей) ні групи мусульман, ні їхнього поводитиря?” (Пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає,) сказав: “*Тоді цурайся всіх цих груп, навіть якщо (доведеться тобі для цього) вчепитися зубами в коріння дерев, і залишайся в подібному положенні, поки не прийде до тебе смерть!*””²⁶

Повідомляється від Абд Аллага ібн Мас’уда, нехай буде задоволений ним Аллаг, що Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: “Я підійду до водоймища раніше вас, і я буду намагатися залишити біля себе деяких людей. Але їх все-таки заберуть від мене, і я вигукну: “Господи! Мої сподвижники! Мої сподвижники!” Але мені буде сказано: “Воістину, ти не знаєш, що вони зробили після тебе!””²⁷

Повідомляється від Анаса ібн Маліка (нехай буде задоволений ним Аллаг), що Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: “*Воістину, Аллаг*

---

²⁵ Маються на увазі прибічники Корану і Сунни.

²⁶ Аль-Бухарі, 3606.

²⁷ Аль-Бухарі, 6205.

не приймає покаєння від прихильника нововведень, поки він не залишить ці нововведення”.²⁸

Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, розповів, що після його смерті трапиться безліч смут і випробувань, виходом з яких послужить тверде дотримання Книги Аллага і його Сунни, нехай благословить його Аллаг і вітає, а не нововведень.

Повідомляється, що Абу Хурайра, нехай буде задоволений ним Аллаг, сказав: “Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Настане час таких випробувань, коли сидячий виявиться кращим за стоячого, стоячий виявиться кращим від того, хто йде, а той, хто йде виявиться кращим від того, хто біжить, і хто рватиметься до (цих випробувань), того вони знищать, тож нехай той, хто зможе знайти прихисток від них, скористається ним”*”²⁹.

---

²⁸ Повідомив аль-Байхакі в “Шуаб аль-Іман”, ат-Табарані в “аль-Авсат” і шейх аль-Албані назвав хадіс достовірним в “ас-Сахіх”, 1620.

²⁹ Аль-Бухарі і Муслім.

Деякі висловлювання вчених і знавців Корану відносно осуду нововведень (аль- бід'а)

Умар ібн аль-Хаттаб, нехай буде задоволений ним Аллаг, сказав: “Воістину, прихильники своїх думок – це вороги Сунни! Вони уникали заучування хадісів і були безсилі в їх розумінні, а коли їм ставили питання, вони соромилися відповідати: “Ми не знаємо”. Через це вони почали суперечити Сунні, висловлюючи свої думки про релігію, а потім впали в оману самі і ввели в оману інших. Тож остерігайтеся їх!”³⁰

“Ібн Аббас, нехай буде задоволений ним Аллаг, щодо слів Всевишнього Аллага: “Того Дня, коли деякі обличчя стануть білими, а деякі стануть чорними (3:106)”, - сказав: “Побіліють обличчя прихильників Сунни і єдиної громади, а також тих, хто володів знанням, а почорніють обличчя прихильників нововведень і омани”.”³¹

Умар ібн Абд аль-Азіз, нехай помилує його Аллаг, сказав: “Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, і наступники влади після нього показали нам шлях, завдяки якому ми будемо міцно дотримуватися Книги Аллага і станемо стійкими в релігії Аллага. Ніхто не сміє змінювати його або звертатися до чогось іншого, що суперечить йому. Кожен, хто слідує цим шляхом – йде прямим шляхом, і хто спирається на нього – отримає підтримку. Хто ж відмовляється від нього і не йде шляхом віруючих, того

---

³⁰ “Фатх аль-Барі”, 13/302.

³¹ “Усуль аль-Ітакад”, 1/72.

Аллаг направить туди, куди він сам повернувся, і введе в Пекло. Який же мерзенний цей притулок!”³²

Аль-Фудайль ібн Іяд, нехай помилує його Аллаг, говорив: “Нехай той, хто побачить когось, хто сидить з прихильником нововведень на дорозі, перейде на інший бік дороги. Справи прихильника нововведень не піднімаються до Аллага. Хто допоміг прихильникові нововведень – той допоміг зруйнувати Іслам”.³³

Суф’ян ас-Саурі, нехай помилує його Аллаг, говорив: “Нововведення миліші Іблісу, ніж гріхи, оскільки за гріх можна покаятися, а за нововведення – ні!”³⁴

Ібн аль-Каййім, нехай помилує його Аллаг, говорив: “Якщо серця зайняті нововведеннями, то вони відвернуті від Сунн”.³⁵

---

³² “Ігасат аль-Лахфан”, /159.

³³ “Тальбіс Ібліс” – с. 14.

³⁴ “Тальбіс Ібліс” – с. 13.

³⁵ “Ігасата аль-Ляхфан мін масіб аш-Шайтан”, 1/213.

Спростування тих, хто схвалює нововведення в релігії

Деякі люди, які не мають релігійних знань, використовують як аргумент своїх нововведень хадіс Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, в якому сказано: *“Той, хто покладе початок якомусь доброму звичаю в Ісламі, отримає за це нагороду, а також нагороду тих, хто стане продовжувати його після нього, що анітрохи не зменшить їх власних нагород. Той же, хто покладе початок якомусь дурному звичаю в Ісламі, понесе на собі як тягар самого гріха, так і тягар гріхів тих, хто скоював його після нього, що анітрохи не зменшить тягара їх власних гріхів!”*³⁶

Відповідь не цей сумнів буде такою. Людина, яка сказала: *“Той, хто покладе початок якомусь доброму звичаю в Ісламі”*, – також сказала: *“Кожне нововведення – це омана”*. Неможливо, щоб правдивий і гідний довіри Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав слова, які б суперечили іншим його словам, так само, як і не може бути суперечностей між його словами! Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Той, хто покладе початок якомусь доброму звичаю в Ісламі”*, – і не сказав: *“Хто внесе нововведення”*. І Пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Покладе початок якомусь гарному звичаю в Ісламі”*, – нововведення – не є частиною Ісламу. І він сказав: *“Добрий”*, – а нововведення не несуть в собі нічого хорошого”. Що ж стосується різниці між *“звичаєм”* і *“нововведенням”*, то під словами: *“Хто покладе початок*

---

³⁶ Муслім, 1017.

звичаю” – мається на увазі людина, яка оживить звичай (Сунну), який вже раніше існував, і який заповідав сам Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, однак ця Сунна була забута людьми. На таке трактування також вказує і причина вищезгаданого хадісу, а саме історія про те, як до Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає, прийшла група людей, яка перебувала в дуже скрутному становищі. Пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає, закликав своїх сподвижників до пожертвування для цих людей, і тоді до нього підійшов один з ансарів, в руках якого був мішечок зі сріблом, від тяжкості якого він ледь тримав його у своїй руці, і він поклав його перед Посланником Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, на що обличчя Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, засяяло від щастя і радості, і потім він, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Той, хто покладе початок якому-небудь доброму звичаю в Ісламі, отримає за нього нагороду, а також нагороду тих, хто буде продовжувати його після нього, аж до Судного Дня”* (Передав Муслім). Таким чином, під словами: *“Покладе добрий звичай”*, – мається на увазі “втїлить в життя” цю справу, а не узаконить щось нове, тому що ніхто, крім Аллага і Його Посланника, нехай благословить його Аллаг і вітає, не має права вносити закони. І *“кожне нововведення - помилка!”*³⁷

Шейх Абд аль-Азіз ібн Баз, нехай помилує його Аллаг, сказав: “На думку всіх мусульман, в цих хадісах немає жодних протиріч. Виходячи з цього, стає очевидно, що зміст хадісу – це відродження Сунни. Наприклад, в країні, де не вчать Корану і Пророчій Сунні, є вчений, який цю

---

³⁷ Шейх Мухаммад Ібн Соліх аль-Усаймін в “Аль-Ібда фі камаль аш-шар” зі скороченнями.

Сунну (тобто навчання Корану і Сунні): він приходить до людей, сідає разом з ними і вчить їх Корану та Сунні. Або ж він приходить з учителями, які навчають людей. Чи в країні, де поширене гоління або підстригання бороди, з'являється вчений і починає закликати людей відпускати бороди, тим самим він відродив цю велику сунну, про яку люди даної країни або місцевості не знали. За відродження сунни він отримає нагороду, а також нагороду тих людей, причиною настанови яких він послужив, адже Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Відрізняйтеся від багатобожників! Підстригайте вуса і відпускайте бороди”*.³⁸ Коли люди побачать, що цей вчений відпускає свою бороду і закликає інших, то підуть за ним, оживляючи, таким чином, сунну... Сюди належать і інші подібні релігійні питання, які відносяться до обрядів поклоніння. Деякі країни і народи забули про ці сунни. Однак, хто відроджує і поширює їх серед людей, про того кажуть, що він: *“Поклав початок доброму звичаю в Ісламі”*, – в тому сенсі, що він нагадав про те, що відноситься до Ісламу, *“поклавши в Ісламі добрий звичай”*. Це і є справжній зміст хадиса, а не схвалення релігійних нововведень, які не дозволив Всевишній Аллаг. І кожне нововведення – омана, тому що Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, в достовірному хадісі сказав: *“Я застерігаю вас від нововведень, бо кожне нововведення – омана”*.³⁹

Прихильники нововведень також використовують в якості аргументу для поширення своїх нововведень і прикрашання їх в серцях людей слова Умара ібн аль-

---

³⁸ Аль-Бухарі і Муслім.

³⁹ “Маджмуа фатава ва макалят мутанавія”, Шейх Абд аль-Азіз ібн Баз.

Хаттаба, нехай буде задоволений ним Аллаг, які він сказав, коли зібрав мусульман для колективного звершення молитви *“Тарауїх”* в місяць Рамадан. Він сказав: *“Яка ж прекрасна ця новизна!”*

Умар, нехай буде задоволений ним Аллаг, під словом “новизна” мав на увазі його мовне, а не шариатське значення. Адже сама молитва *“Тарауїх”* має основу в Шаріаті, і Умар, нехай буде задоволений ним Аллаг, її не вигадав. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, звершував її зі своїми сподвижниками три ночі, а потім залишив, остерігаючись, що вона стане для них обов’язковою.

Але сподвижники Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає, продовжували звершувати її як за життя Пророка, нехай благословить його Аллаг і вітає, так і після його смерті поодиночі.

Потім, після смерті Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, вже зникла небезпека, що ця молитва стане обов’язковою. Тому Умар, нехай буде задоволений ним Аллаг, зібрав мусульман для колективного звершення молитви *“Таравіх”* і сказав ці слова: *“Яка ж прекрасна ця новизна!”* Стає зрозумілим, що під словом “новизна” Умар, нехай буде задоволений ним Аллаг, мав на увазі його мовне, а не шариатське значення.

Наше ставлення до прибічників нововведень

Всевишній Аллаг сказав: “Тож ідіть за тим, що зіслано вам від Господа вашого, і не йдіть за іншими покровителями замість Нього! Як же мало ви про це пам’ятаєте!” (7:03).

Прихильник нововведень може скоювати їх через власне невігластво. Нововведення такої людини не проявляються зовні і не поширюються серед людей. З мудрістю і доброю настановою їй слід пояснити істину, спираючись на шаріатські докази з Корану і Сунни, які вказують на хибність та неспроможність її вчинків і протиріччя Шаріату. І якщо після цього вона відмовиться від істини, слідуючи своїм пристрастям, то тоді такій людині слід нагадати про Аллага і настрашити Ним. Якщо ж і після цього вона відмовиться від істини, не послухається і загордиться, наполягаючи на своєму нововведенні, то обов’язковим буде роз’яснення людям хибність її нововведень, керуючись шаріатськими доказами з Корану і Сунни. Також слід застерегти простих людей від неї і її нововведень для того, щоб вони уникали їх і застерігали інших.

Як вже зазначалось раніше, нововведення можуть виводити і не виводити з Ісламу. Якщо нововведення людини виводять її з Ісламу і якщо такій людині вже робили настанови, але, незважаючи на це, вона від них не відмовилась, то необхідно застосовувати бойкот проти неї. Якщо ж нововведення не виводять з Ісламу, то перш, ніж бойкотувати таку людину, потрібно врахувати всю користь і шкоду. Якщо від ігнорування такої людини не буде користі, то від нього краще відмовитися, щоб воно не стало

зброєю в руках шайтана. Можливо, тоді, за допомогою постійних повчань, вона залишить нововведення, які суперечать істині. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Не дозволено мусульманину розривати відносини зі своїм братом (в Ісламі) більше, ніж на три дні!”*⁴⁰

Праведні попередники цієї громади спростовували кожне нововведення, а також роз’яснювали його хибність і неспроможність, спираючись на шаріатські докази з Корану і Сунни. Таким був їхній шлях.

Обов’язок довести помилковість прибічників нововведень не обмежується тільки вченими. Навпаки, це є обов’язковим для кожного, хто став свідком нововведень в релігії Аллага, у яких немає жодних шаріатських підстав ні в Книзі Аллага, ні в достовірній Сунні Його посланника, нехай благословить його Аллаг і вітає. Якщо людина самотійно може пояснити хибність того чи іншого нововведення, то вона повинна це зробити. Якщо ж вона, все-таки, не в силах пояснити, тоді їй слід звернутися до благочестивих вчених, які зможуть відповісти, пояснити і спростувати релігійні нововведення

---

⁴⁰ Аль-Бухарі, 5718.

Причини появи нововведень в Ісламі

1. Віддаленість від втілення в життя шаріату Аллагу і вдоволеність іншими законами. Сказав Аллаг Всевишній: **“О ви, які увірували! Коріться Аллагу, коріться Посланцю, а також наділеним владою серед вас! І якщо ви почнете сперечатися про щось, то зверніться із цим до Аллага та до Його Посланця, якщо віруєте ви в Аллага та в Останній День! Це — ліпший і кращий наслідок!”** (4:59).

2. Віддалення і залишення Сунни. Кожен раз, коли мусульманин буде віддалятися від Сунни, він буде наближатися до нововведень. Адже Сунни Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, достатньо для кожного мусульманина. Сунна оберігає його від релігійних нововведень. Посланник Аллаг, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Я залишив серед вас дві речі, тримаючись за які ви не зіб'єтесь з прямого шляху! Книгу Аллаха і мою Сунну”*.⁴¹

3. Нехтування Благородним Кораном: не розмірковувати над його аятами, використовувати Коран тільки в якості засобу для отримання благословення, відвертатися не згадки про Аллага, а також відвертати людей від вивчення релігії. Аллаг Всевишній сказав: **“А біля того, хто відвертається від згадки про Милостивого, Ми поставимо шайтана, який стане його приятелем!”** (43:36).

4. Неприйняття істини. Сказав Всевишній Аллаг: **“Коли йому говорять: «Побійся Аллага!» — то гордяня веде**

---

⁴¹ Аль-Хакім 1/172.

його до гріха. Достатньо йому буде гесни! Мерзотне ж це місце для спочинку!” (2:206).

5. Обрання в якості вчених заблукалих і неосвічених людей. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Воістину, Аллаг не забирає знання, позбавляючи Своїх рабів його, але Він відбирає знання, забираючи освічених, коли ж Він не залишить в живих жодного вченого, люди стануть обирати для себе неосвічених лідерів. І їм будуть ставити питання, а вони виноситимуть фетви, не маючи знань, в результаті чого самі зіб'ються зі шляху і введуть в оману інших!”*⁴²

6. Черпання шаріатських знань тільки з книг і нехтування благочестивими вченими. Як то кажуть: *“У кого книга була його шейхом, у того помилок буде більше, ніж правильного”*. До цього ж відноситься і читання сумнівних книг. Одного разу Умар Ібн аль-Хаттаб, нехай буде задоволений ним Аллаг, прийшов до Посланця Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, із сувоями, які він взяв у людей Писання, побачивши їх, Посланник Аллага, нехай благословить його Аллах і вітає, сильно розгнівався і сказав: *“Ти що, сине аль-Хаттаба, сумніваєшся в тому, з чим я посланий?! Не питайте їх (людей Писання) ні про що, бо вони можуть повідомити вам істину, яку ви приймете за брехню, або повідомити брехню, яку ви можете прийняти за істину. І клянусь Аллагом, навіть якби пророк Муса був серед нас, він зобов'язаний був би дотримуватися того, на чому я!”*⁴³

7. Приховування достовірних знань. Всевишній Аллаг сказав: **“Воістину, тих, які приховують зіслані Нами**

---

⁴² Аль-Бухарі, 100.

⁴³ Ахмад, 3/287.

ясні знамення та прямий шлях — після того, як Ми пояснили це людям у Писанні — таких прокляне Аллаг і проклянуть ті, які проклинають! Але не тих, хто покався, виправив скоєне та пояснив істину. Я прийму каяття їхнє, адже Я — Приймаючий каяття, Милосердний!” (2:159-160).

8. Надмірність в релігії. Воістину, надмірність в релігії є однією з причин появи багатобожжя і нововведень. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Я застерігаю вас від надмірності в релігії. Бо ті, хто жили до вас, були загублені через надмірності в релігії”*.⁴⁴

9. Обґрунтування релігійних питань суто з точки зору розуму. Всевишній Аллаг сказав: **“Віруючий та віруюча не повинні приймати рішення в якійсь справі, коли Аллаг і Його Посланець уже вирішили це. А хто чинить непослух Аллагу та Його Посланцю, той перебуває в явній омані!”** (33:36).

10. Прямуювання за примхами та любов до пристрастей. Аллаг Всевишній сказав: **“Чи ти бачив того, хто зробив богом своє бажання? Володіючи знанням, Аллаг збив його зі шляху, запечатав слух і серце, а зір накрив завісою. Хто вкаже йому на прямий шлях замість Аллага? Невже ви не замислитесь?”** (45:23).

11. Прояв осудливого фанатизму. Сюди також відноситься черпання релігійних питань без урахування шаріатських норм і правил, а також сліпе наслідування, яке не ґрунтується на знаннях. Всевишній Аллаг сказав: **“І коли говорять їм: «Йдіть за тим, що зіслав Аллаг!», — то вони відповідають: «Ми йдемо за тим, із чим знайшли**

---

⁴⁴ Ібн Хіббан в “Сахіх”, 3871

батьків наших!» А якщо їхні батьки нічого не розуміли та не йшли шляхом прямим?» (2:170).

12. Проведення часу з грішниками та розпусниками. Всевишній Аллаг сказав: **“Того Дня нечестивий кусатиме свої руки й говоритиме: «Якби ж я пристав на шлях Посланця! Горе мені! Якби ж я не брав собі такого приятеля! Адже саме він відвернув мене від нагадування, коли воно прийшло до мене!» Так шайтан зрікається людини!” (25:27-29).**

13. Відвернення від заклику до схвалюваного та заборони осудливого. Всевишній Аллаг сказав: **“Нехай буде серед вас громада, яка закликатиме до блага, буде наказувати добре та забороняти неприйнятне. Саме такі й матимуть успіх!” (3:104).**

Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Якого б пророка Аллаг не послав до того чи іншого народу раніше, у нього обов’язково були апостоли і сподвижники, які прямували його шляхом і строго дотримувалися його наказів. Але потім після них приходили наступні покоління, які говорили те, чого не говорили ці пророки, робили те, чого не наказували ці пророки. Хто боровся з такими людьми своєю рукою, той – віруючий. Хто боровся з такими людьми своїм словом, той – віруючий. Хто боровся з такими людьми своїм серцем, той – віруючий, і немає після цього віри навіть розміром з гірчичне зерно”.*⁴⁵

14. Прямування за алегоричними аятами у питаннях Шаріату. Сказав Всевишній Аллаг: **“Він — Той, Хто зіслав тобі Писання. Є в ньому аяти, які викладені**

---

⁴⁵ Муслім, 50.

зрозуміло, вони — матір Писання. А інші мають багато значень. Тож ті, чиї серця відхилилися убік, йдуть за багатозначним, прагнучи смуги і прагнучи тлумачення їхнього. Але тлумачення їхнього не знає ніхто, окрім Аллага. І утверджені у знаннях говорять: «Ми віримо в це. Усе воно – від Господа нашого!» Але ж пам'ятають це лише обдаровані розумом!» (3:7).

15. Потурання в питаннях дружби і непричетності. Сюди ж відноситься любов до ворогів релігії. Тому що любов до них в подальшому призведе до їх наслідування. Абу Вак'ід аль-Лейсі, нехай буде задоволений ним Аллаг, розповідав про те, що, коли посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, відправився у військовий похід на Хайбар, він проходив повз дерево багатобожників, яке вони називали “Зату анват”, і на яке вони розвішували свою зброю. І вони сказали: *“О Посланник Аллага, зроби нам Зату анват, як у них”*. На що Пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає, вигукнув: *“Пречистий Аллаг (СубханаЛлаг)! Це подібне до того, що сказав народ Муси: “Зроби нам бога, такого, як у них” (7:138). Клянуся Тим, в Чийй долоні душа моя, ви наслідуєте звичаї тих, хто був до вас! [тобто іудеїв і християн]”*.⁴⁶

16. Докладання зусиль в розумінні шаріатської постанови відносно якогось шаріатського питання (*іджтіхад*), яке не потребує іджтіхаду. Також сюди відноситься вкладання в шаріатські тексти смислів, яких в них немає. Слід зазначити, що існують хадіси, помилково приписувані Посланнику Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає – це вигадані хадіси. Від таких хадісів необхідно застерігати і не використовувати їх як доказ. Що ж

---

⁴⁶ Ібн Хіббан в “Сахіх”, 6702.

стосується слабких хадисів, то деякі вчені допускають їх використання в якості доказів у питаннях, пов'язаних з перевагами тих чи інших благих діянь за умови, що вони не будуть суперечити іншим достовірним хадисам. Однак використання слабких хадисів в якості аргументу в питаннях, безпосередньо пов'язаних з встановленням будь-якого поклоніння або винесення рішення щодо дозволу або заборони чогось, не допускається. Таким чином, опорою в цих питаннях є достовірно підтверджені хадіси від Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає.

Умови прийняття справ

Справи рабів буду прийняті Всевишнім Аллагом лише за наявності двох умов:

Умова перша. Щире звершення справ заради Аллага. Всевишній Аллаг сказав: **“А їм не було ніякого наказу, окрім поклоніння Аллагу, щирого служіння Йому, молитви та сплати закяту — ось правильна релігія!”** (98:5).

Також Всевишній Аллаг в священному хадисі (кудсі) сказав: **“Я абсолютно не потребую того, щоб Мені додавали співтоваришів, і якщо хтось зробить будь-яку справу заради мене, при цьому додавши когось Мені, то Я буду непричетний до цієї (справи) і вона буде для того, кого він долучив до Мене в співтовариші!”**⁴⁷

Умова друга. Прямування за Пророком, нехай благословить його Аллаг і вітає. Шлях буде правильним лише за дотриманні шести умов:

1. Причина. Звершення поклоніння Всевишньому Аллагу, яке не пов'язане з причиною, встановленою Шаріатом, буде відкинутим нововведенням. Наприклад, деякі люди особливо ревно поклоняються в двадцять сьому ніч місяця *Раджаб*, приводячи аргумент, що в цю ніч наш Пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає, був піднесений на небеса. Однак якщо уважно розглянути поклоніння, яке вони звершують цієї ночі, то воно є нововведенням, яке тримається на невстановленій Шаріатом причині. Таким чином, відповідність поклоніння причині, встановленій шаріатом, є вкрай важливою. Якщо не нехтувати

---

⁴⁷ Муслім, 2985.

шаріатською причиною, то під виглядом поклоніння, в Іслам може закрастися безліч релігійних нововведень, які жодним чином не відносяться до Сунни.

2. Вид. Поклоніння обов'язково повинне відповідати Шаріату в установленому вигляді. Якщо людина буде звершувати поклоніння якимось неузаконеним Шаріатом чином, то його не буде прийнято. Наприклад, якщо людина в якості святкового ритуального жертвопринесення (*удхія*) принесе в жертву коня, то це не буде прийнято, тому що в якості жертвопринесення можна різати тільки домашню худобу: верблюда (верблюдицю), корову (бика) або вівцю (барана, козу або козла).

3. Кількість. Якщо хтось захоче звершувати не п'ять, а шість обов'язкових молитов, то це буде нововведенням, яке суперечить Шаріату в установленій кількості. Якщо, наприклад, людина звершить молитву *аз-Зухр* в п'ять *ракаатів*, то її молитва, за одностайною думкою вчених, не буде дійсною.

4. Образ. Якщо хтось почне ритуальне обмивання з миття ніг, потім протирання голови, потім миття рук, а потім – обличчя, то таке обмивання буде недійсним, тому що воно суперечить Шаріату в установленому образі.

5. Час. Якщо хтось буде здійснювати святкове ритуальне жертвопринесення (*удхія*) в перші дні місяця *Зуль-хіджа*, то воно не буде прийняте, тому що суперечить Шаріату в установленому часі.

6. Місце. Наприклад, якщо хтось стане здійснювати *Ітікаф*⁴⁸ поза мечетю, то він не буде дійсним, тому що *Ітікаф* звершується тільки в мечетях...”⁴⁹

---

⁴⁸ Безперервне перебування в мечеті з метою поклоніння.

⁴⁹ Шейх Мухаммад Ібн Соліх аль-Усаймін в “Аль-Ібда фі камаль аш-шар” зі скороченнями.

Небезпека нововведень

Нововведення дуже небезпечні. Вороги Ісламу проникають крізь них для того, щоб його зруйнувати. Тому кожен з нас повинен остерігатися того, щоб стати знаряддям в руках тих, хто бажає зруйнувати цю релігію – слід остерігатися того, щоб стати помічником прихильників нововведень. Нововведення відносяться до одного з найбільш ефективних і діючих ворожих способів, за допомогою яких ненависники Ісламу можуть розірвати єдність мусульман. Коли з'являються нововведення, зникає Сунна і забуваються основи релігії, що, в результаті, призводить до повного залишення релігії, тож нехай вбереже нас від цього Всевишній Алла. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Моя громада розділиться на сімдесят з гаком [від трьох до дев'яти] груп, і найгіршою з них буде група, люди якої судитимуть в питаннях релігії, спираючись на власні погляди, вони будуть забороняти дозволене і дозволяти заборонене”*.⁵⁰

Тому кожен з нас повинен бути уважним до всіх своїх справах, пов'язаних з поклонінням. Чи відповідають вони Книзі Всевишнього Аллага, достовірній Сунні Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, і сунні його праведних халіфів? Слід приймати, робити і бути задоволеними тими справами, які відповідають цим вимогам. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Я залишив серед вас дві речі, тримаючись за які ви не зіб'єтеся з прямого шляху – Книгу Аллага і мою Сунну”*.⁵¹

---

⁵⁰ Аль-Хакім в “Аль-Мустдарак”, 4/477.

⁵¹ Аль-Хакім, 1/172.

А справи, які будуть суперечити цим основам, краще залишити і не закликати до них. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Воістину, зводити брехню на мене зовсім не те, що зводити брехню на когось іншого, [тому] той, хто робив це навмисно, займе своє місце в пеклі!”*⁵²

Іслам – це релігія Всевишнього Аллага. Її нам роз’яснив Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає. А що Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, не пояснив і до чого не закликав, не відноситься до релігії Аллага. Хто бажає досягти успіху, порятунку і вдоволення Всевишнього Аллага, повинен брати приклад з Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає. Адже, воістину, наслідування його прикладу і прямування його шляхом ведуть до вдоволення Всевишнього Аллага і Його Раю: **“Скажи: «Якщо ви любите Аллага, то йдіть за мною, і Аллаг любитиме вас та простить вам гріхи ваші». Аллаг — Прощаючий, Милосердний!”** (3:31).

Хто бажає досягти успіху, не повинен слідувати за будь-ким з людей, крім Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає. Адже вони не безгрішні, їм властиво помилятися, піддаватися власним примхам та пристрастям.

---

⁵² Аль-Бухарі, 1229.

Засторога і погроза

Абд Аллаг ібн ад-Дайламі сказав: “Залишення релігії починається з залишення Сунни. Релігія йде сунна за сунною подібно до того, як мотузка розплітається нитка за ниткою”.⁵³

Тому, кожен з нас повинен міцно триматися за достовірну Сунну Посланця Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, і правдиво закликати дотримуватися її. Адже все найкраще благо полягає в слідуванні за Посланником Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, і його Сунні, а також в залишенні всіх нововведень, які внесли в релігію Аллага люди. Якщо хтось із нас побачить або почує щось, що суперечить Шаріату Аллага, то він повинен дати щиру настанову і роз’яснити сутність помилки. Таким чином, мусульманин може досягти честі бути захисником релігії Всевишнього Аллага. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Доносьте від мене, навіть якщо це буде один аят”*.⁵⁴

Кожен, по змозі, повинен боротися з нововведеннями і закликати до їх викорінення. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Якщо хтось із вас побачить осудливе, нехай виправить це своєю рукою. А якщо не може виправити цього рукою, то тоді словом. А якщо не може і словом, то серцем, і це буде найслабкішим проявом віри”*.⁵⁵

Однак людина повинна закликати, роз’яснювати і наставляти згідно з тим, що сказав Всевишній Аллаг:

---

⁵³ Ад-Дарімі, 97.

⁵⁴ Аль-Бухарі, 3274.

⁵⁵ Муслім, 49.

“Клич на шлях Господа свого з мудрістю й добрим повчанням і сперечайся з ними тільки тим, що найкраще. Воістину, твій Господь краще знає, хто збився зі шляху Його, і Він краще знає, хто йде прямим шляхом!” (16:125).

Релігія не береться від першого-ліпшого, який запевняє, що володіє знанням. Однак вона береться від тих, хто заслуговує на довіру, є насправді знавцем і богобоязливым. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: “Воістину, вчені – це спадкоємці пророків, а пророки не залишали у спадок ні динара [із золота], ні дирхема [зі срібла], однак вони залишали знання, і той, хто взяв це знання, той отримав [з їх] спадщини сповна”.⁵⁶

І нехай завжди перед нашими очима будуть слова Посланника Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає: *“Той, хто закликає до правильного шляху, отримає таку ж нагороду, як і нагороду тих, хто пішов за ним, що не зменшить їх власних нагород ні на йоту, а на тих, хто закликав [інших] до омани, буде [тягар] гріха, рівний [тяжкості тягара] гріхів тих, хто пішов за ним, що ніяк не полегшить [тяжкості] їх власних гріхів”*.⁵⁷

Нововведення – це омана.

І, навпаки, кожен хто вказав на зло – а нововведення є одним з його видів – понесе свій гріх і гріх того, хто за ним пішов. Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, сказав: *“Воістину, найкращі слова – це Книга Аллага, а кращий шлях – це шлях Мухаммада. Найгірші ж діяння –*

---

⁵⁶ Ібн Хіббан в “Сахіх”, 1/289.

⁵⁷ Муслім, 2674.

це новизна, а кожне таке діяння – це нововведення, а кожне нововведення – це омана, а всяка омана – у Вогні!”⁵⁸

Очевидно, що релігійні нововведення несуть серйозну небезпеку для релігії Аллага. Кожен, хто бажає зробити якийсь вчинок, або закликає до його скоєння інших, зобов'язаний дізнатися, чи відповідає цей вчинок законам Всевишнього Аллага? Якщо він відповідає приписам Всевишнього, то мусульманин може сміливо робити його і спонукати до нього інших людей, щоб досягти нагороди, обіцяної Посланником Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає. Але якщо цей вчинок суперечить приписам Всевишнього Аллага, або якщо його не звершував ні Посланник Аллага, нехай благословить його Аллаг і вітає, ні його праведні халіфи, то мусульманин повинен залишити цей вчинок і застерігати від нього інших людей, боячись понести тягар як свого гріха, так і гріха тих, хто може піти за ним аж до Судного Дня.

Нововведення в релігії дуже небезпечні. Саме тому їх слід остерігатися і застерігати від них інших.

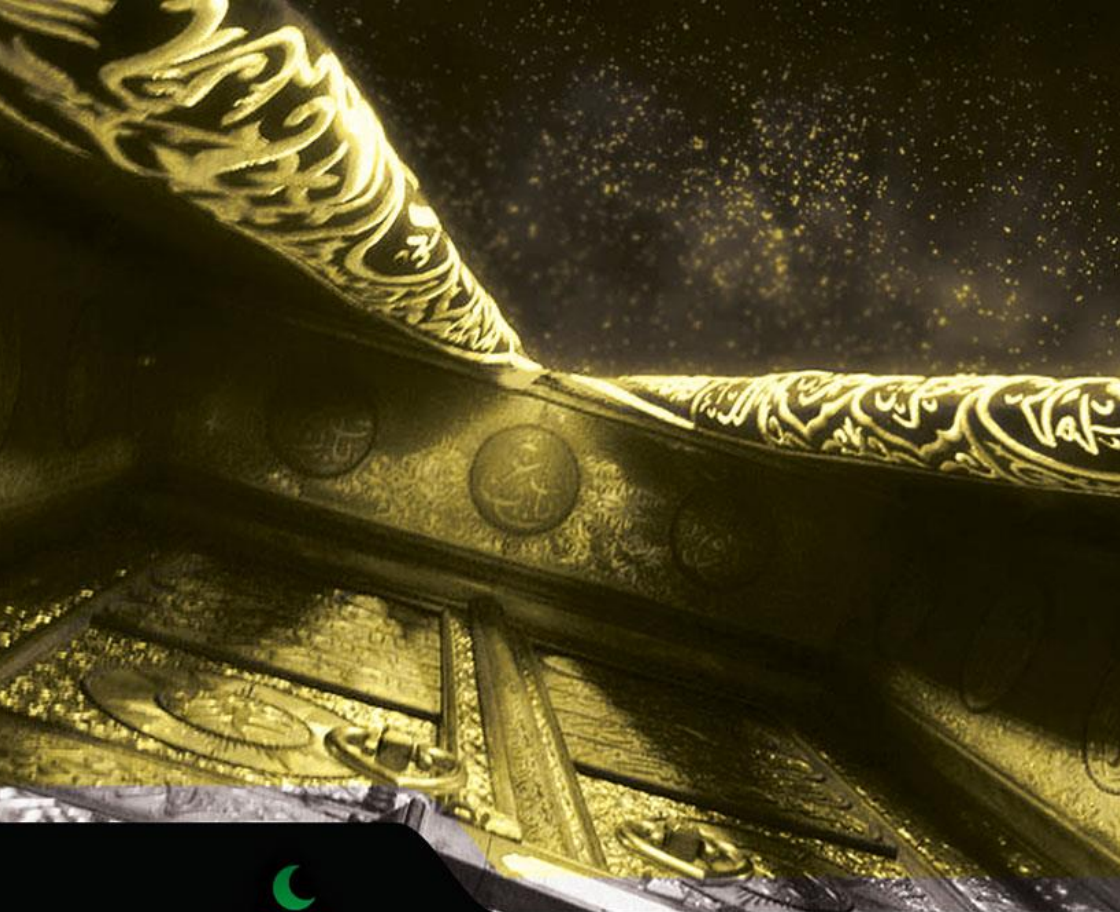
Нехай благословить Аллаг і вітає нашого пророка Мухаммада, його сім'ю, його сподвижників і всіх, хто пішов за ним аж до Судного Дня.

WWW.ISLAMLAND.COM

---

⁵⁸ Ібн Хузейма в “Сахіх”, 1785.

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM